

2. Semeniv, B. S., Shutka, G.I., Prystavsky, T.G. e.a. (2022) The influence of acrobatics on the formation of special physical fitness in Ukrainian belt wrestling at the stage of specialized basic training. *Sci. J. Dragomanov NPU*. 5(150), 96-100. – In Ukrainian.
3. Semeniv, B. S., Shutka, G.I., Prystavsky, T.G. e.a. (2022) Increasing the level of special working capacity in Ukrainian belt wrestling at the stage of preparation for the main competitions. *Sci. J. Dragomanov NPU*. 4(149), 101-107. – In Ukrainian.
4. Binnetoğlu, F. K., Babaoğlu, K., Altun, G., Kayabey, Ö. (2014) Effects that different types of sports have on the hearts of children and adolescents and the value of two-dimensional strain-strain-rate echocardiography. *Pediatr. Cardiol.*; 35(1), 126-39. doi: 10.1007/s00246-013-0751-z. Epub 2013 Jul 25.
5. Chaabene, H., Negra, Y., Bouguezzi, R. e.a. (2017) Physical and Physiological Attributes of Wrestlers: An Update. *J. Strength Cond. Res.* 31(5), 1411-1442. doi: 10.1519/JSC.0000000000001738.
6. Cieśliński, I., Gierczuk, D., Sadowski, J. (2021) Identification of success factors in elite wrestlers – An exploratory study. *PLoS One.*; 16(3), e0247565. Published online 2021 Mar 4. doi: 10.1371/journal.pone.0247565
7. Durkalec-Michalski, K., Zawieja, E., Zawieja, B., Michałowska, P., Podgórski, T. (2020) The gender dependent influence of sodium bicarbonate supplementation on anaerobic power and specific performance in female and male wrestlers. *Sci. Rep.*; 10, 1878. Published online 2020 Feb 5. doi: 10.1038/s41598-020-57590-x
8. Grgic, J., Pedisic, Z., Saunders, B. e.a. (2021) International Society of Sports Nutrition position stand: sodium bicarbonate and exercise performance. *J. Int. Soc. Sports Nutr.*; 18: 61. Published online 2021 Sep 9. doi: 10.1186/s12970-021-00458-w
9. Horswill C. A. (1992) Applied physiology of amateur wrestling. *Sports Med.*;14(2), 114-43. doi: 10.2165/00007256-199214020-00004.
10. Karninčić, H., Krstulović, S., Baić, M. (2013) The Influence of Body Weight on Chosen Physiological Parameters in Wrestling. *J. Hum. Kinet.*; 37, 119 – 127. Published online 2013 Jul 5. doi: 10.2478/hukin-2013-0032
11. Kostura, V., Bezvushko, E., Musij-Sementsiv, K. (2017) Violation of the regulation of cytokine in chronic catarrhal gingivitis in overweight children. *J. Med. Sci.* 86(3), 204-206.
12. Marques, V., Coswig, V., Viana, R. e.a. (2019) Physical Fitness and Anthropometric Measures of Young Brazilian Judo and Wrestling Athletes and Its Relations to Cardiorespiratory Fitness. *Sports (Basel)*; 7(2), 38. Published online 2019 Feb 12. doi: 10.3390/sports7020038
13. Nikoobe R., Cheraghi M., Mohamadipour F. (2017) Physiological determinants of wrestling success in elite Iranian senior and junior Greco-Roman wrestlers. *J. Sports Med. Phys. Fitness.*; 57(3), 219-226. doi: 10.23736/S0022-4707.16.06017-5. Epub 2015 Dec 2.
14. Papassotiropou, I., Nifli, A.-P. (2018) Assessing performance in pre-season wrestling athletes using biomarkers. *Biochem. Med. (Zagreb)*; 28(2): 020706. Published online 2018 Apr 15. doi: 10.11613/BM.2018.020706
15. Pluim, B. M., Zwinderman, A. H., Laarse, A., Wall, E. E. (2000) The athlete's heart. A meta-analysis of cardiac structure and function. *Circulation.*; 101(3):336-44. doi: 10.1161/01.cir.101.3.336.
16. Sell, K. M., Ghigiarelli, J. J., Prendergast, J. M. e.a. (2021) Comparison of Vo2peak and Vo2max at Different Sampling Intervals in Collegiate Wrestlers. *J. Strength Cond. Res.*; 35(10), 2915-2917. doi: 10.1519/JSC.0000000000003887.
17. Škugor, K., Gilić, B., Karninčić, H. e.a. (2023) What Determines the Competitive Success of Young Croatian Wrestlers: Anthropometric Indices, Generic or Specific Fitness Performance? *J. Funct. Morphol. Kinesiol.*; 8(3): 90. Published online 2023 Jun 24. doi: 10.3390/jfmk8030090
18. https://www.researchgate.net/figure/fig-8-Astrand-Rhyming-nomogram_fig7_295853817

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).30
УДК 796-053.7:616

Петрачков Олександр
кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник фізичної культури і спорту України,
начальник навчально-наукового
інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Ярмак Олена
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, провідний науковий співробітник навчально-
наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Національний університет оборони України, м. Київ

ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ

Дана стаття висвітлює проблемні питання і показує, що в сучасних умовах визначальне значення для ефективного використання бойових можливостей військових формувань під час виконання ними бойових завдань має управління. На рівнях управління процес керівництва фізичною підготовкою ґрунтується на основі єдиних принципів і методів та зводиться до необхідної кількості однакових за формою керівних дій у системі фізичної підготовки, до яких належать: вироблення та прийняття рішень, доведення завдань до виконавців, контроль за виконанням поставлених завдань, аналіз отриманих результатів роботи, ступені і якості їх виконання, підведення підсумків. Важливу роль у

процесі прийняття управлінського рішення офіцером відіграє стажування у військах, де моделюються різноманітні бойові ситуації під час підготовки та екстремальні умови навчально-бойової діяльності з підвищеним фізичним та психоемоційним навантаженням.

Ключові слова: військова частина, керівник, офіцери, управлінські рішення, фізична підготовка.

Petrachkov Oleksandr, Yarmak Olena. The Sequence of Administrative Decisions Due the Organisation of Physical Training Process of Commissioned Officers. The article highlights a problematic issue and shows that management process is of decisive importance for the effective use of the combat capabilities of military formations during their performance of combat missions in modern warfare. The process of making management decisions, the ability to approve these decisions, which are necessary for the performance of management functions, is the basis of management theory. The commander needs to combine the skills of a qualified military specialist, leader and teacher, capable of making successful decisions in order to successfully manage all aspects of routine, moral, psychological and combat training of personnel. Many factors affect the process of making and implementing management decisions. They are the most significant: society and the environment in which the decision is made; compliance of the management elements with the purpose, vision and mission of the military unit; individual qualities of the leader (existence of life principles, value system, ideology, education, life experience, knowledge, habits, etc.); interdependence of decisions (one important decision entails the need to make a number of less important decisions); the risk and possibility of negative consequences due to wrong decisions; the degree of provision of modern technical, material means and weapons and the possibilities of their application in the decision-making process. An important role in the process of making a management decision by a commissioned officer is military internship. During this internship various combat situations are simulated under extreme conditions of training and combat activities with increased physical and psycho-emotional stress. Also, favourable conditions are created for commissioned officers to master the practical skills of performing their official duties, studying the content of commanders' activities to ensure a high level of combat readiness, organization and order in the real conditions of the functioning of military units.

Key words: military base, manager, commissioned officers, management decisions, physical training.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Зараз відбуваються події, які насправді є історичними і визначають майбутнє нашої держави. Їх творять наші захисники і захисниці, усі громадяни, які піднялися проти російської навали і допомагають боронити Україну. Для російської федерації (далі – рф) війна проти незалежної України – це лише початок, і весь цивілізований світ зрозумів, що фінальним апогеєм для керівництва рф є не захоплення суверенної держави, а розділення всієї Європи та глобальний удар по демократичному устрою. Саме тому, світова спільнота має право на самозахист і вона готова й надалі допомагати Україні перемогти ворога. 24 лютого 2022 року країни світу майже не вірили, що ми вистоїмо, деякі політики обіцяли за 72 години взяти столицю, але в перший місяць протистояння доводилось доказувати деяким країнам, що підтримка України – це виграний варіант. І зараз у всьому світі знають, що героїчний спротив українців уже змінив світогляд людей і українці не лише продемонстрували велике внутрішнє єднання, але й зуміли згуртувати навколо себе країни Європи та весь світ. Продовжується підтримка всього світу і обговорення щодо сприяння закінчення війни на користь України і відповідно “Формула миру”, яка включає виведення російській військ та відновлення територіальної цілісності України, обов'язкове звільнення всіх полонених та трибунал для винних в російській агресії, а в майбутньому гарантії безпеки для незалежної та суверенної держави.

Для ефективного використання бойових спроможностей військових підрозділів у процесі виконання бойових завдань на сьогоднішній важливе значення має управління. Дії військових формувань повинні мати конкретний вектор реалізації, і тільки після того, як їм будуть поставлені визначені завдання та вказані прийоми щодо виконання бойових дій [1, 3]. Тому процес прийняття управлінських рішень, вміння затверджувати ці рішення, які потрібні для виконання управлінських функцій – це і є, основою теорії управління [6, 10]. Отже, щоб успішно управляти всіма сторонами життєдіяльності, морально-психологічною і бойовою підготовкою особового складу, командиром необхідно об'єднати в собі уміння кваліфікованого військового спеціаліста, керівника й педагога, здатного приймати успішні рішення. Багато чинників впливають на процес прийняття та реалізації управлінських рішень, а саме: соціум та оточення в якому приймається рішення; відповідність елементів управління меті, візії та місії військової структури; індивідуальні якості керівника (наявність життєвих принципів, система цінностей, ідеологія, освіта, життєвий досвід, знання, звички тощо); взаємозалежність рішень (одне важливе рішення тягне за собою необхідність прийняття множини менш важливих рішень); ризик і можливість виникнення негативних наслідків через помилкові рішення; ступінь забезпеченості сучасними технічними, матеріальними засобами та озброєнням і можливості щодо їх застосування в процесі прийняття рішень [17, 18].

На рівнях управління процес керівництва фізичною підготовкою (далі – ФП) ґрунтується на основі єдиних принципів і методів та зводиться до необхідної кількості однакових за формою керівних дій у системі ФП, до яких належать: вироблення та прийняття рішень, доведення завдань до виконавців, контроль за виконанням поставлених завдань, аналіз отриманих результатів роботи, ступені і якості їх виконання, підведення підсумків.

Аналіз літературних джерел. Проблемне питання щодо прийняття управлінських рішень командиром в умовах війни розглядалось в працях як теоретиків (М. Драгомйров, К. Клаузевіц, Б. Теплов), так і в дослідженнях науковців сучасності (В. Осьодло, В. Стасюк, О. Хміляр). Особливістю прийняття рішення командиром є те, що часто його доводиться приймати в ситуації невизначеності та амбівалентного впливу.

Тому метою цього дослідження було розкрити послідовність прийняття управлінських рішень щодо організації ФП офіцерів.

Методи дослідження: теоретичний аналіз, узагальнення та систематизація даних наукової літератури та нормативних актів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управлінська діяльність є одним із різновидів діяльності керівника і вона полягає у грамотній та злагодженій організації взаємодії людей з метою реалізації поставлених завдань. Діяльність військового керівника спрямована на захист національних інтересів держави і виконання завдань забезпечення цілісності та незалежності, національних та економічних інтересів країни формує напрямок та суть діяльності військового керівника, який повинен мати гнучке мислення та новаторство, креативність і безпомилковість. Незначні упущення та прорахунки в управлінській діяльності в майбутньому можуть призвести до людських та матеріальних втрат, та до зниження бойової готовності військового підрозділу. Одна з важливих особливостей практичного мислення офіцера полягає в тому, що воно розгортається в умовах жорсткого дефіциту часу і має обмежені можливості для перевірки гіпотез. Так, прийняття рішення під час бойових дій не може бути розтягнуто в часі, а його істинність, оптимальність може визначити тільки результат бою [4, 5, 9].

На процес прийняття рішення командира в умовах бою суттєвий вплив справляє низка психологічних чинників. Опинившись в бойовій ситуації, на перших порах, командир здатний відчувати розгубленість. Тому потрібен деякий час, впродовж якого, подолавши побоювання і страх, керівник врегулює свою поведінку, і спрогнозує наслідки ситуації, але цей час можна зменшити в умовах правильної та систематичної роботи військово-прикладної спрямованості моделювання психологічних факторів ведення бою [8]. У бойових умовах відсоток ризикованих рішень високий, тому військовому необхідно пам'ятати, що відповідальність у разі невдачі ухваленого ризикованого рішення завжди зростатиме [7].

Відпрацювання та прийняття рішень є основою керівництва, від яких максимально залежить процес управління і кінцеві результати ФП. Рішення – це розгорнутий у часі соціально-психологічний акт, який здійснює командир особисто або за допомогою помічників. Кожне рішення приймають на основі прогнозування, тобто передбачення майбутніх результатів і наслідків, які можуть бути раніше добре відомими. У деяких випадках наслідки прийнятих рішень передбачити неможливо.

Рішення як елемент керівництва приймають у такій послідовності: усвідомлення поставлених задач і оцінювання обстановки, вироблення задуму дії, підбір найраціональніших засобів для досягнення мети, вироблення, аналіз, обговорення і оцінювання варіантів рішень, вибір кінцевого варіанта рішення.

Для забезпечення фізичної готовності офіцерів [11] до вимог навчально-бойової та бойової діяльності, ФП необхідно спрямувати: *в органах військового управління* – на відновлення (підтримання) загальних фізичних якостей і забезпечення професійного довголіття шляхом проведення індивідуальних (самостійних) фізичних тренувань у визначений розпорядком дня час, не менше 3 навчальних годин на тиждень, та контрольних занять (відповідно розкладу проведення заходів індивідуальної підготовки); *у військових частинах (далі – в/ч), які виконують завдання на лінії зіткнення сил сторін* – на проведення занять для розвитку спеціальних і загальних фізичних якостей та індивідуальних тренувань за допомогою методичних вказівок спеціалістів ФП і спорту [12-14]. На другому оборонному рубежі – на покращення здобутого рівня спеціальних і загальних фізичних якостей, відпрацювання стандартів з ФП, вдосконалення вправ військово-прикладної спрямованості під час проведення всіх форм ФП. Спортивно-масову роботу (далі – СМР) спрямувати на відновлення фізичної готовності військовослужбовців та їх психологічного стану шляхом проведення занять з ігрових видів спорту за прощеними правилами; *у військових частинах, що відновлюють боєздатність* – на проведення занять для відновлення спеціальних і загальних фізичних якостей, виконання вправ кросфіту та військово-прикладної спрямованості (під час проведення індивідуальної підготовки – в усіх формах ФП, а в ході колективної підготовки – у формі фізичного тренування в процесі навчально-бойової діяльності, СМР та індивідуальних (самостійних) фізичних тренувань) [15-16]. Перевірку рівня фізичної підготовленості військовослужбовців проводити під час вхідного (з прибуттям у пункт постійної дислокації) та вихідного контролів (на завершальному етапі індивідуальної підготовки) робочими групами від старших штабів; *у військових частинах, що виконують завдання у пунктах постійної дислокації* – на проведення занять для розвитку загальних і спеціальних фізичних якостей, виконання вправ кругового силового тренування та військово-прикладної спрямованості (відповідно до функціональних завдань за призначенням).

Послідовність досягнення військовими підрозділами бойових можливостей до виконання конкретних завдань та критерії їх оцінювання у процесі індивідуальної і колективної підготовки визначено у стандартах їх підготовки. Основні періоди підготовки: **базовий** (період відновлення боєздатності); **інтенсивний** (період інтенсивної підготовки); **підтримувальний** (період підтримання готовності до виконання завдань).

Кожен модуль є певним етапом навчання та охоплює базову підготовку військовослужбовця, підготовку за спеціальністю та оволодіння суміжною спеціальністю, практичну роботу зі злагодження екіпажів або розрахунків за високотехнологічними спеціальностями та стажування у в/ч. Перевірки проводять з метою визначення рівня готовності в/ч до реалізації набутих оперативних (бойових) можливостей [2].

Фізична підготовка як важлива складова освітнього процесу потребує постійної уваги до якісної організації її форм. Саме правильне планування та високий рівень підготовки кадрів та керівників ФП створює передумови для раціонального використання часу, ефективної експлуатації навчально-матеріальної бази, постійного контролю за всіма заходами, спрямованими на вдосконалення процесу ФП. Під час постановки заступником командира в/ч завдань щодо планування та підготовки керівників ФП на період навчання доречним є урахування особливостей проведення ФП відповідно до періодів навчання.

У *“базовому періоді”* ФП потрібно спрямувати на покращення функціональних можливостей, загальних та спеціальних фізичних якостей засобами виконання фізичних вправ з гирями та на тренажерах, прийомів рукопашного бою, бігових вправ, кросфіту, подоланні штучних перешкод, спортивних та рухливих ігор. Під час планування навчальних занять пріоритет надавати силовим вправам та на витривалість, вправам військово-прикладної спрямованості, з поступовим збільшенням фізичних навантажень.

У *“інтенсивному періоді”* ФП потрібно направляти на систематичне повторення та закріплення необхідних професійно-прикладних навичок за військово-обліковою спеціальністю засобами проведення вправ військово-прикладної

спрямованості, доланні тактичних, спеціальних та психологічних смуг перешкод, пересуванню по пересіченій місцевості у повному спорядженні, військово-прикладному плаванні, метанні гранат на точність і дальність тощо. Під час польових виходів, багатоденних навчань, табірних зборів, занять з тактичної, вогневої, розвідувальної підготовки тощо, ФП проводити у формі супутнього фізичного тренування. У процесі навчання протягом останнього тижня кожного місяця впровадити курси витримки та виживання, а саме:

для підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України (далі – ЗСУ): здійснення марш-кидків на 5 або 10 км; маршів у пішому порядку у повному спорядженні за визначеними маршрутами та пересіченій місцевості до 30 км з пошуком різноманітних об'єктів, розвідки та встановлення мінно-вибухових загороджень, імітації евакуації поранених, скритого розташування на місцевості на фоні психологічної та фізичної втоми; у літній період – формування і вдосконалення військово-прикладних рухових навичок з військово-прикладного плавання в обмундируванні за допомогою підтримуючих засобів та зі зброєю, способів підготовки до плавання в обмундируванні подолання тактичної, спеціальної та психологічної смуги перешкод; у зимовий – силові багатоборства (з усіх силових вправ), які проводити коловим методом.

для льотного складу Повітряних Сил ЗСУ: роздягання у випадку раптового потрапляння у воду та тривале знаходження у воді;

для підрозділів Військово-Морських Сил ЗСУ: гребля на морських ялах до 5 морських миль; тривале плавання у повному спорядженні;

для Десантно-штурмових військ ЗСУ та підрозділів Сил спеціальних операцій ЗСУ: посадка на вертоліт по трапу на висоті 15-20 м; безпосадкове десантування по адаптеру з висоти 25 м;

моделювання екстремальних умов навчально-бойової діяльності з підвищеним фізичним та психоемоційним навантаженням у різних кліматичних зонах до 3 діб, що забезпечує безпосередню практичну підготовку до майбутньої військово-професійної діяльності.

У "підтримуючому періоді" ФП необхідно направити на підтримання та вдосконалення набутих фізичних спроможностей шляхом систематичного виконання всіх передбачених навчальними програмами фізичних вправ під час проведення навчально-тренувальних занять, які проводити змагальним методом. Перевірку ФП особового складу проводити наприкінці кожного періоду навчання, а в змагання з військово-прикладних та ігрових видів спорту організувати в години СМР.

Перспективи подальших досліджень полягає у вивченні системних підходів щодо процесу прийняття військових рішень в арміях світу.

Висновки. Визначаючи сценарій постановки та виконання поставлених завдань необхідно приймати до уваги відмінності організації та проведення ФП, вимоги нормативних документів щодо планування та підготовки керівників форм ФП під час проведення різних етапів навчання.

Високий рівень фізичної підготовленості дає змогу підвищувати здатність військових до швидкого реагування та оцінювання обстановки, до ухвалення оперативних та правильних рішень у складній ситуації.

Важливу роль у процесі прийняття управлінського рішення офіцером відіграє стажування у військах, де моделюються різноманітні бойові ситуації під час підготовки та екстремальні умови навчально-бойової діяльності з підвищеним фізичним та психоемоційним навантаженням, створюються сприятливі умови для оволодіння офіцерами практичними вміннями виконання службових обов'язків, вивчення змісту діяльності командирів щодо забезпечення високого рівня бойової готовності, організованості і порядку в реальних умовах функціонування підрозділів.

Література

1. Артюх С.Ф., Каверін О.Д. Проблема підготовки офіцерів внутрішніх військ у сфері прийняття управлінських рішень. Теорія і практика управління соціальними системами. 2012. Випуск 2. С. 115-123.
2. Гнидюк О.П., Куценко А.Я. Фізична підготовка військовослужбовців, основні проблеми та шляхи вирішення. Академічні студії. Серія «педагогіка». 2022; 2: 36-41. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.6>
3. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій. Метод. посібник. Київ-Одеса. 2022. – 88 с.
4. Петрачков О.В. Вимоги сучасного бою до рівня фізичної підготовленості військовослужбовців механізованих підрозділів Сухопутних військ. Вісник НУОУ. 2011; 6(25). 84–90.
5. Петрачков О.В. Вплив факторів на ефективність процесу бойової підготовки військовослужбовців Сухопутних військ. Науковий вісник НУБіП України. 2013. 192(2): 66–72.
6. Процес прийняття військового рішення. Посібник підготовлено штабом литовсько-польсько-української бригади ім. Великого гетьмана Костянтина Острозького. Республіка Польща, м. Люблін. 2020. 376 с.
7. Хміляр О.Ф. Суб'єктна активність командира в прийнятті ризикованого рішення. Актуальні проблеми становлення особистості професіонала в ризиконебезпечних професіях. Матеріали III Всеармійської наук.-практ. конф. Київ : НУОУ, 2011. С. 352–356.
8. Хміляр О.Ф., Черевичний С.В. Психологія прийняття рішення командиром: від амбівалентності до символічної регуляції поведінки. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць. 2015. Т.5. Вип.15. С. 224–232.
9. Цветкова О.Є. Практичне мислення офіцера в процесі прийняття управлінського рішення. Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. 2016. Випуск 31. С. 504-515.
10. Шебалков І. Л., Деякі питання експертного дослідження прийняття управлінського рішення командиром (начальником) під час виконання судових військових експертиз. Теорія і практика судової експертизи та криміналістики. 2019. Випуск 19. С. 581-591. <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2019.046>
11. Barkov V., Verbin N., Zhembrovsky S., Petrachkov O. Provision of Physical Training of Servicemen: a tutor's manual. Kiev. NUOU. 2016. 88 p.

12. Griban G., Kobernyk O., Khurtenko O. Physical Fitness Level of Students of Higher Educational Institutions from a Historical Perspective. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. Vol.9. P. 162–171.
13. Oleniev D., Petrachkov O., Verbyn N., Shemchuk V., Tiazhyna A. Dynamics of the Professional Endurance Indicators in Officers of the Operational Level in a Higher Military Educational Institution During Training. *Canada (Lifescience Global) : Journal of Intellectual Disability-Diagnosis and Treatment*. 2021. № 5 (T. 9). 495–503.
14. Oleniev D., Prysiazhniuk S., Petrachkov O., Verbin N. Physical education of student youth: Problematic issues and possible solutions. *The Asian International Journal of Life Sciences. Asia Life Sciences*. 2020. Supplement 22(2). 315–328.
15. Petrachkov O., Vysochina N. Sports and health related technologies in physical preparation of military servicemen. *Sport. Olympism. Health: materials of the International Scientific Congress*. Chisinau. Moldova. 2019. P. 148–149.
16. Petrachkov O., Vysochina N. The role of sports and health technologies in the physical training of military. *III Sport és Innováció Nemzetközi Konferencia*. Budapest. Hungary. 2019. P. 67–68.
17. Petrachkov O, Yarmak O, Biloshitskiy V, Andrieieva O, Mykhaylov V, Chepurnyi V, Malakhova O. The influence of morphofunctional condition on the physical fitness level of Ukrainian soldiers. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. 22(9). 2182–2189. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.09278>
18. Petrachkov O, Yarmak O, Shostak R, Andrieieva O, Yahupov V, Chepurnyi V, Drozdovska S. The effect of stress factors on cognitive and management functions of cadets of higher military educational institutions. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023; 23 (1): Art 20. 162 – 169. DOI:10.7752/jpes.2023.01020

References

1. Artyukh S.F., Kaverin O.D. The problem of training officers of internal forces in the field of management decision-making. *Theory and practice of social systems management*. 2012. Issue 2. P. 115-123.
2. Hnydyuk O.P., Kutsenko A.Ya. Physical training of military personnel, main problems and it's solutions. *Academic studies. 'Pedagogy' series*. 2022; 2: 36-41. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.6>
3. Kokun O.M., Moroz V.M., Pishko I.O., Lozinska N.S. Theory and practice of fear management in combat conditions. *Method. manual*. Kyiv-Odesa. 2022. – 88 p.
4. Petrachkov O.V. Requirements of modern combat to the level of physical fitness of servicemen of mechanized units of the Land Forces. *Bulletin of NUOU*. 2011. 6(25). P. 84–90.
5. Petrachkov O.V. The influence of factors on the effectiveness of the process of combat training of soldiers of the Land Forces. *Scientific bulletin of NUBiP of Ukraine*. 2013. 192(2). P. 66–72.
6. The process of making a military decision. *The manual of headquarters of the Lithuanian-Polish-Ukrainian brigade named after Great Hetman Konstantin Ostrozky*. Republic of Poland, Lublin. 2020. 376 p.
7. Khmylyar O.F. Subjective activity of the commander in making a risky decision. Actual problems of professional personality formation in risky professions. *Materials of the 3rd Armed Forces Science and Practice conference*. Kyiv: NUOU, 2011. P. 352–356.
8. Khmylyar O.F., Cherevichnyi S.V. Psychology of commander's decision-making: from ambivalence to symbolic regulation of behaviour. *Actual problems of psychology: Book of scientific papers*. 2015. Vol. 5. Issue 15. P. 224–232.
9. Tsvetkova O.E. Practical thinking of an officer in the process of making a management decision. *A book of scientific works of Ivan Ohienko K-PNU, H.S. Kostyuk Institute of Psychology, National Academy of Sciences of Ukraine*. 2016. Issue 31. P. 504-515.
10. Shebalkov I. L., Some issues of expert research on management decision-making by the commander during the execution of judicial military examinations. *Theory and practice of forensic examination and criminology*. 2019. Issue 19. P. 581-591. <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2019.046>
11. Barkov V., Verbin N., Zhebrowsky S., Petrachkov O. Provision of Physical Training of Servicemen: a tutor's manual. *Kiev. NUOU*. 2016. 88 p.
12. Griban G., Kobernyk O., Khurtenko O. Physical Fitness Level of Students of Higher Educational Institutions from a Historical Perspective. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. Vol.9. P. 162–171.
13. Oleniev D., Petrachkov O., Verbyn N., Shemchuk V., Tiazhyna A. Dynamics of the Professional Endurance Indicators in Officers of the Operational Level in a Higher Military Educational Institution During Training. *Canada (Lifescience Global): Journal of Intellectual Disability-Diagnosis and Treatment*. 2021. N 5 (T. 9). 495–503.
14. Oleniev D., Prysiazhniuk S., Petrachkov O., Verbin N. Physical education of student youth: Problematic issues and possible solutions. *The Asian International Journal of Life Sciences. Asia Life Sciences*. 2020. Supplement 22(2). 315–328.
15. Petrachkov O., Vysochina N. Sports and health related technologies in physical preparation of military servicemen. *Sport. Olympism. Health: materials of the International Scientific Congress*. Chisinau. Moldova. 2019. P. 148–149.
16. Petrachkov O., Vysochina N. The role of sports and health technologies in the physical training of military. *III Sport és Innováció Nemzetközi Konferencia*. Budapest. Hungary. 2019. P. 67–68.
17. Petrachkov O, Yarmak O, Biloshitskiy V, Andrieieva O, Mykhaylov V, Chepurnyi V, Malakhova O. The influence of morphofunctional condition on the physical fitness level of Ukrainian soldiers. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. 22(9). 2182–2189. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.09278>
18. Petrachkov O, Yarmak O, Shostak R, Andrieieva O, Yahupov V, Chepurnyi V, Drozdovska S. The effect of stress factors on cognitive and management functions of cadets of higher military educational institutions. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023; 23 (1): Art 20. 162 – 169. DOI:10.7752/jpes.2023.01020